

Tyske typehuse – »Regelbau«

De tidlige bunkere opført langs den danske kyst er tegnet individuelt til deres placering, men i forbindelse med udbygningen af Atlantvolden fastlægger tyskerne meget faste rammer for bunkernes form – det såkaldte »Regelbau«. En bestemt type bunker til bestemte formål, f.eks. mandskabs-, køkken- og ammunitionsbunkere.

Ligeledes kan de forskellige typer af bunkere inddeles i tre grupper, som refererer til bunkernes bygningstype og modstandskraft over for fjendtlige angreb.

Permanente stillinger:

Kanon-, ammunitions-, mandskabs-, sanitets-, forplejnings- og kommandobunkere opført i mindst 2 meter tyk beton.

Forstærkede fæltmæssige udbygninger:

Blandt andet flankeringsbunkere i 1 meter tyk beton.

Fæltmæssige udbygninger:

Maskingevær- og morterstillinger, kanonfundamenter og radartårne i 0,4-0,6 meter tyk beton.

Ammunitionsbunker med sidegang. (Bunker nr. 28)

Mandskabsbunker til 20 mand. (Bunker nr. 39)

Åbningstider m.v.:

Se www.vhm.dk samt skiltning i området eller kontakt Vendsyssel Historiske Museum på +45 96 24 10 50 / vhm@vhm.dk

Yderligere oplysninger om 10. Batteri:

www.bunkermuseethirtshals.dk

Scan QR-koden:

Illustrationer af Poul Andersen, Hjørring

Vendsyssel
Historiske
Museum

DK

BUNKERMUSEET HIRTSHALS 10. BATTERI

Al færdsel på området sker på EGT ansvar! Følg de afmærkede stier ved færdsel på museumsområdet

I en mandskabsbunker er der indrettet en informationsudstilling om 10. batteri og Hirtshals, og i andre bunkere har man ført indretningen tilbage til det oprindelige. Derfor er et besøg i Bunkermuseet en mulighed for at få et indblik i det daglige liv i og omkring bunkerne, og man kan opleve et vigtigt stykke nyere dansk historie. Der er også mulighed for at deltage i en guidet tur rundt på museumsområdet. På museumsområdet ligger Hirtshals Fyr, hvorfra man i fyrets åbningstid kan skue ud over det store fæstningsværk og få et overblik over anlæggets opbygning.

Bunkermuseet
Bunkermuseet Hirtshals er Danmarks eneste udgravede, komplette tyske forsvarsanlæg fra 2. verdenskrig, som er åbent for publikum. Museet består af 54 udgravede bunkere samt mange kanon-, morter- og maskingeværstillinger. Ligeledes er der radar- og lyskasteanlæg. I alt består området af 70 forskellige lokaliteter, som er forbundet af 3,5 kilometer løbegrave. De fleste af bunkerne hører til det såkaldte 10. batteri, men havnekapajens stillinger er også en del af museumsområdet.

De 6000 bunkere langs de danske kyster er en del af Hirtshals Atlantvold, som strækker sig fra grænsen mellem Spanien og Frankrig i syd og til Nordkap i nord.

Bunkere i Danmark
I løbet af 2. verdenskrig bygger den tyske besættelsesmagt 7500 bunkere i Danmark. Dette Danmarks største byggeri er i dag et synligt minde om besættelsesårene 1940-1945.

Belægningsstue i udstillingsbunker. (Bunker nr. 2)

Retningslinjerne for udbygningen af Atlantvolden kom i marts 1942. I løbet af 1943 vokser tyskernes frygt for en invasion i Nordjylland, og flere udvidelser af forsvarsværkerne bliver sat i gang. Den tyske overkommandos kontrol med de danske bunkerstillinger betyder, at Feltnarskal Rommel i december 1943 beordres til Nordjylland, hvor han skal inspicere befæstningsværkerne.

Atlantvolden er den tyske hærs forvar af vestfronten mod invasioner fra de allierede, og bunkerstillingererne bliver bygget i forsøget på at spare tropper, som er helt uundværlige i forbindelse med tyskernes krigshandlinger på østfronten.

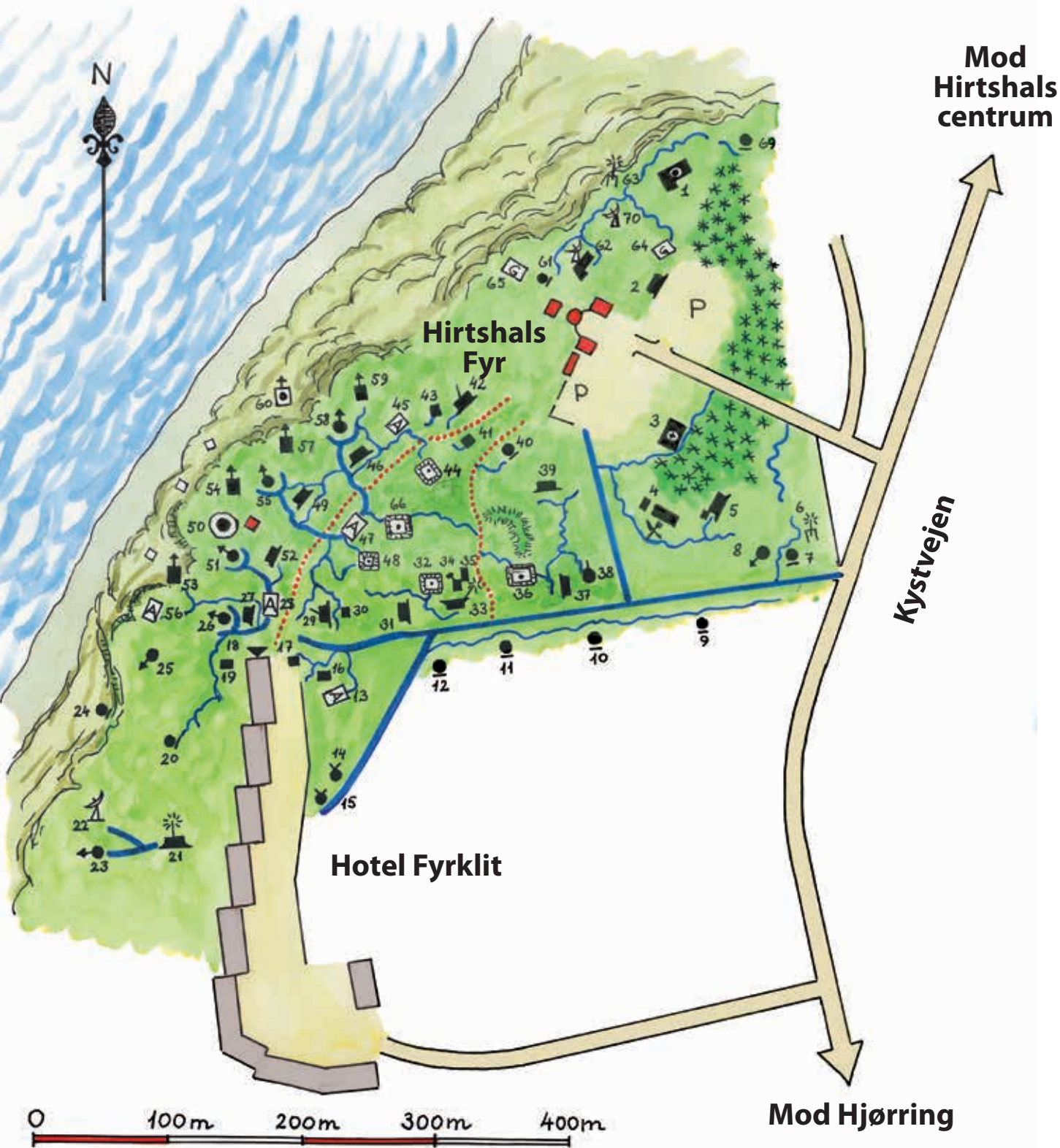
Tysk krigsstrategi

Den 3. december 1943 kommer Rommel til Hirtshals og udfører en grundig inspektion af 9. og 10. batteri. Generelt er Rommel ikke helt tilfreds med udbygningen af Atlantvolden langs den danske vestkyst, og besøgt medfører ordre om yderligere udbygninger af Atlantvolden, især af 2. linie.

Feltnarskal Rommel på inspektion af hærkystbatteri i december 1943. (Gengivet efter fotograf)

russere.

- Havnekaptajn
- Ildleder
- Baraklejr
- Mandskabsbunker
- Mandskabsbunker med maskinkanon
- Beskyttelsesbunker
- Ammunitionsbunker
- Kanon
- Maskinkanon
- Maskingevær
- Morter
- Artilleriobservationsbunker
- Generatorhus
- Køkkenbunker
- Sanitetsbunker
- Lyskaster
- Radar
- Værksted
- Kanonstilling fra 1941 (ødelagt)
- Betonvej
- Løbegrav
- Ny sti

Kommandobunker. (Bunker nr. 50)

Bunkere på Danmarks regning

Man mener, at mellem 50.000 og 100.000 arbejdere fra hele landet arbejder med opførelsen af de tyske bunkerstillinger.

Samarbejdspolitikken giver den tyske besættelsesmagt gode muligheder for at skaffe sig danske arbejdere til byggeriet af bunkerne. Det er umuligt for arbejdsløse arbejdere at sige nej til arbejdet for tyskerne, da deres understøttelse i så fald bliver stoppet.

Med hensyn til betalingen af byggeriet, så er regningen i sidste ende betalt af den danske stat. Arbejdere og leverandører kræver rigelige betalinger af de tyske bygherrer, da man forsøger at forsinke tyskernes byggerier. Men den tyske værnemagt betaler gladeligt sine regninger med de penge, som Nationalbankens seddelpresse vedvarende trykker.

Det drejer sig ikke om småpenge. Prisen for bunkeranlæggene bliver 10 milliarder kroner. Det vil i dag svare til 300-400 milliarder kroner eller det samme som 12 storebæltsbroer, og dermed bliver bunkerne Danmarks største byggeri nogensinde.

9. og 10. batteri Hirtshals

Natten mellem den 9. og 10. april 1940 når de første tyske tropper til Hirtshals, hvor telegrafkablerne til England og Norge straks bliver kappet, og omkring 200 tyske soldater bliver indkvarteret på den gamle station og Hotel Hirtshals. På havnen opretter den tyske hær et »Wachstelle«, da den tyske overkommando mener, at Hirtshals kan være et sted, hvor man kan vente en landsætning af allierede tropper.

Da besættelseskampene i Norge og Frankrig er overstået, bliver størstedelen af de tyske tropper i Hirtshals trukket bort, og tyskerne bliver først i vinteren 1940/41 interesseret i området omkring Hirtshals, hvor havnen bliver en vigtig brik i tyskernes trops- og forsyningslinier.

Derfor opretter tyskerne i februar 1941 en stilling som havnekaptajn i Hirtshals, hvilket medfører opstillingen af to luftværnskanonstillinger til beskyttelse af havnen.

Luftværnskanon bemanded med tysk soldat. (Gengivet efter fotografi)

I løbet af sommer og efterår 1941 opstiller tyskerne to hærkystbatterier – det 9. og 10. batteri – ved Hirtshals. Hvert batteri udstyres med fire 105 mm (diameter på projektilet) feltkanoner placeret på betonplatforme med jordvolde omkring. Det 9. batteri bliver opført på østsiden af byen, mens 10. batteri ligger vest for byen.

I løbet af 1942 vokser tyskernes frygt for en allieret invasion, og flere gange bliver Nordjylland beordret i højeste alarmberedskab. I Hirtshals betyder det opstilling af flere luftværnskanoner samt opstilling af en havnespærring, og i sommeren 1942 påbegyndes udbygningen af 9. og 10. batteri som en del af Atlantvolden. Hirtshals skal laves til en stor fæstning, og ud over opførelsen af de ca. 182 bunkere til ammunition, mandskab og kanonstillinger bliver området omkring Hirtshals pakket ind i pigtrådsspærringer, spanske ryttere og minefelter. Ved befrielsen ligger der 6254 fodfolksminer og 19844 panserminer i området.

Tjekkisk pindsvin.

Arbejdet med udbygningen af 9. og 10. batteri er i løbet af 1943 nærmest færdiggjort. Det arbejde, som fortsætter i 1944, er kun af supplerende karakter. Derfor er fæstningsanlægget i Hirtshals stort set færdigt, da de allierede går i land i Normandiet 6. juni 1944.